

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 13. Non sanaris: quia non vis absoluta voluntate, vt mulier prægnans, de qua Ezechias.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

aut horum, aut triticum emere sit voluntas illico, cogitas de pretio, & comparationem facis pretii cum re emenda, quod eo debet magis crescere, quo res emenda pleris aestimatur; atque hoc illo carius venditur. *Qua magnum habent pretium, cara dicuntur, nec frustra, aspicite consuetudinem sermonis vestri, carius est illud, quam illud. Qui est, carius est, nisi pretiosus est?* Si clamas Domine, emite; statim nobis curandum de pretio, & tale parandum, qualis est res que vendenda appenditur. Dic nobis ad quid emendum nos inuitas? *Vinum & lac.* Sub figura vini & lactis, nobis suas propinat divitias, thesaurusque caelestes. Venite, emite peccatorum remissionem, dona mea, gratiam meam, regnum meum, imo me ipsum. O Domine Deus: quod rebus hisce tam pretiosis aequale poterit pretium inveniri? *Omne aurum in comparatione illius arena est exigua. Et tanquam lutum aestimatur argentum in conspectu illius.* Ne conqueraris, nec anxius mulem; ait Dominus: licet enim proclamem, *Venite, emite:* emptio tamen fiat sine pretio. *Emite, absque ulla commutatio.* Comparate sine pretio? *Vtique.* Rogat etenim illud in pretium, quod inter homines habetur, non pretium. *Quod (amabo) est hoc? Voluntas tua.*

D. Au. Humana consuetudine (inquit D. August.) non censetur illud pretium, rem aliquam velle, amare, optare: quin, mox exploderetur, qui illud in rei venalis offerret pretium. Si domum accederes aurisabri, opus empturus auro gemmaeque: stibie elaboratum: Domine, distrahe mihi illud opus. Quod appendes pretium? Domine, velle me hoc. Quam mentis inopere es. Si in officina quadam tela tibi attridetur argentea, pulcherrima; intrates, Domine pretium eius tela mihi statue, alter vero: quod offers pretium: responderes. Domine, verè & lycere eam mihi nullies opto: quod de te ferrent iudicium? Hoc, velle rem quampiam, eiusdem non est pretium; nec ob hoc exponitur venalis: sed hoc emptioni praesupponitur, quod eam enere non studeas, nisi prius illam volueris. O Fratres (inquit D. August.) Deum audite vos inuitantem, ut ematis: & qui vos praemoneat, ne terreamini, licet nec aurum nec argentum ad emendum, dandumque in pretium habeatis: nullum enim aliud à vobis exposcit, quam vestram voluntatem. O Fratres, o filij, o catholica germina, o sancta & superna semina, o in Christo regenerati, & de super natis, audite me. (clama D. August.) *Deus de compendio se nobis*

offerit. clamat nobis Amate me, & habebitis me. Hec solum intendit: *Vis iuste quidem, hoc enim vobis maxime proprium est, voluntas vestra, quam vobis Deus liberam reliquit. ut de illa & cum illa, quod placuerit, perficiatis. Possit Deus hominem in manu consilij sui &c. ad quodcumque voluerit porrigat manum.* O si tantillo pretio vobis terrena, (inquit D. August.) venderentur. O si volendo tantemmodo illa consequi possentis. Illud igitur quod in vilibus istis, sordidis, caducis, terrenisque non potestis opibus, hoc in caelestibus, Divinis aereisque potestis adipisci thesaurus; ipse quippe Deus adeo adstat paratus, ut dicat *Quoties volui. Tu ille es, qui vltro tibi condita respicis, Et noluisti.*

offerit. clamat nobis Amate me, & habebitis me. Hec solum intendit: *Vis iuste quidem, hoc enim vobis maxime proprium est, voluntas vestra, quam vobis Deus liberam reliquit. ut de illa & cum illa, quod placuerit, perficiatis. Possit Deus hominem in manu consilij sui &c. ad quodcumque voluerit porrigat manum.* O si tantillo pretio vobis terrena, (inquit D. August.) venderentur. O si volendo tantemmodo illa consequi possentis. Illud igitur quod in vilibus istis, sordidis, caducis, terrenisque non potestis opibus, hoc in caelestibus, Divinis aereisque potestis adipisci thesaurus; ipse quippe Deus adeo adstat paratus, ut dicat *Quoties volui. Tu ille es, qui vltro tibi condita respicis, Et noluisti.*

Ecc. 11. 14

§. 3. Non sanaris: quia non vis absoluta voluntate, ut mulier pregnant, de qua Ezech. 45.

O Bicies, non dico, Pater mi, me nolle, ab sic à me talis impudentia, non sum enim ita mente captus, quod ipse proprium meum bonum me nolle consistat quod benigna manu mihi Deus offerat vltioneus, tantum illud dico, quod modo non, sed tempus mihi statui, & breui peccatis me expediam, agam poenitentiam. O Charissime, melius nouit Christus, qualis sis, & distinctius te cognoscit, quam tu teipsum, ne Deo te posse praesumas imponere. Tu illud, ut placere, appelles, aperte ipse tibi in prosperat. *Et noluit.* Ad illas nuptias magni Regis expensis praeparatas, varies iussit inuitari, & ait Euangelista, dum eos ministri vocarunt, abist ut tam inhumane responderent, se regis oblatum beneficium dedignari, sed *Ceperunt omnes simul excusare. Primus dixit: villam emi, & necesse habeo exire & videre illum, rogo te habe me excusatum: Et alter dixit, iuga bouum emi quinque, & eo probare illa, rogo te habe me excusatum &c. Renuntiata Regi: fateor mihi à te magnum praestari beneficium, at rogo pro hac vice habeat me excusatum: non ideo est, quod nolim illud recipere, nec tantum quanti iustum est illud faciam, sed quia modo mihi non est oportunum illud acceptare. Rogo te, habe me excusatum. Refert alius Euangelista eandem parabola, & de inuitatis sic ait: *At illi negauerunt & quisque aperta voce respondit, dic Regi, me nolle venire: Et voluerunt venire.**

37

Luc. 14. 18

Matt. 22.

Attende tibi, gurfo o Euangelista, nolle venire,

L 11

venire, nec acceptare preparatas à Rege delicias, non fuit illas designari, vilipendere, illas nolle, sed rationes obviare ob quas modo illis non esset integrum venire, & aliis ex causis ad nuptias non p. operare. Setto tamen, quod licet superficialiter hoc ita sit, substantialiter tamen, & in rei veritate, fuit, nuptias illas aspiciari, hocci facere, & nolle: cum plures facerent proprias delicias, juga bouum, vile luerum matrimonium, quam ea omnia, quae Rex illis offerebat. Proinde licet non are, quod eodem modo Regem offenderint, sese excusando, & sic se rex credidit, dedecoratum, ac si iniuratus quisque clara ei voce dixisset: tuum respicio conuiuium, nihil facio quidquid mihi condixeris: sit tua tibi coena, illis tu frueri delictis. Neglexerunt, & noluerunt venire. Hoc est, quod re ipsa Deo replicas; dum te gratia sua, salute animae tuae, misericordia sua, donis suis, suo celo, seipso denique benignus inuitat. Nolo, quid enim remoratur, quod peccata is tuis nuntium non remittas? cur sceleris illius tam diuturnam, tamque periculosam non curas infirmitatem, qua te diabolus detinet alligatum? Quid tibi est impedimento caelestem non fieri Seraphinum? quis malus te genius accendit inferni, titionem? An tibi Deus non propinat salutem, vitam, indulgentiam, justificationem & gratiam? Prompta temper eius est voluntas, numquam non ipse te ad nuptias inuitat. *Hac est voluntas Dei, sanctificatio vestra. Deus vult omnes homines saluos fieri. Solum tu velis.*

Quia non vis, ait D. Chrysalia non obtines. Non vis voluntate efficaci, Sufficit si velis, ut oportet. & facis ea, quae sum volentis, eodem modo velis, quo caetera vis. Responde mihi, inquit D. Chrysol., dum in vxorem sumere laboras puellam praediuem, sufficimè tibi, te illam velle? Nequaquam, insuper & quaris, qui illud negotietur, togas, disponis te, te praesentis paratum iis omnibus quibus possis eam recreare, prodesse, auxiliari. Rursum mercator, non domi sedens contentus est, quod velit, sed & nauim conducit, & nauas, & remiges, eligit, & pecuniam dat fanori, & de agris, & rerum venalium prociis curiose inquit. Qui enim vult ut oportet, res quoque tangit, quae conducunt ad id, quod vult: nam quia curare necessitatem adfert, ut alius non expectat, ut tibi ad te sponte sua veniant, sed omnia facit, ut cogas alimentum; Hoc etiam fuit in regno & id omnino consequerit. Non vis voluntate firma ac stabili, sed hoc tibi Spiritus S. verbum conuenit. Vult & non vult piger. *Quantumuis*

malus ac piger quis sit, quando ei offertur feculentis & cessis abundantissima, lacrum immensum optimi mecticus, vult, & acceptat: attrimentum sibi manus eruit mouendas, mane ad lucis ortum exurgendum, mollem lectulum deferendum, dies transigendos laboriosos, noctes ducendas insomnes, delictis suis renuntiaudum, non vult.

Ita D. August. seipsum describit, in sua conuersionis principio, quasi mulierem praegnantem, haerentem, suspensum inter velle & nolle. Nihil magis videbar desiderare, quam nuntium remittere male anteactae viae meae & tandem nihil agebam, inuolutus peccatis haerebam, & quasi captiuus, non vinculo ferreo sed ferrea mea voluntate, viciis alligatus detinebar. Hoc quoque tibi contingit, imo id ipsum quod ait Rex piissimus Ezechias certissimo expositus periculo in Hierusalem, urbem enim Sennache, ibi graui premebat obsidione: *Dies tribulationis & correptionis. Quare? Filij venenunt ad partum. & virtus non erat parienti* Nullum euidetius mortis periculum mulieri potest inuenire praegnantem, quam si partus hora, viribus ad parientium desinat: necessitas enim incumbit, aut parienti, aut moriendi, si viribus non vigeat factum euicendi. Haec tua est o peccator, calamitas, peccatum anima concepti: adest quadragesima, tempus praesentis, aut quo te Deus ad frugem mouet meliorem, rogat, *Vis sanus fieri? Aut parientium, aut moriendum.* Quod si hanc malam voluntatem qua illud concepti non eicias, moriendum in aeternum. Deplorandum, quod non erat virtus parienti. Voluntate non polles forti, firma, resoluta, qua factum peccati foras enitaris.

Domine: haec mea est voluntas, illius renuntate familiaritati, sat scio hac me Deum grauius offendere, verumtamen ex nimia voluptate eam desidero, & sine illa viuere, mihi est impossibile. Hoc opto aliena resistere, dum me his grauatam sentio ad inferna demergendum; attamen dum opti incumbio, & id reiicio quod ut meum retinebam, deficiunt vires. O ter quaterque miselicem, cui deest voluntas fortis animosa, cum igitur creaturam non remittas, non eicias, in aeternum morieris. Hoc ipsum omnes in inferno mortuos occidit. Descende in infernum viuens, illic licebit visere Iudam proditorem, qui pactis doloribus anxius, commissio traditionis scelere, huic & illi queribundus, parturite peccatum velle videbatur; *At virtus non erat parienti.* Vires non habuit ad agendam veram.

38
Lib. 2.
Conf. 3.
& lib. 1.
c. 7. & 14.

II.
Efficax
volunt
requiritur
Iai. 37.

Hieron.
in e.
Ex. 3.
c. 1.

D. August.
de ser.
in 1.
c. 1.

veram poenitentiam, crimen suum agnoscedam, de Dei misericordia confidendum. Invenit Herodem, peccato luxurie demersum, ut Bapillam audit detonantem, patuerat, ut à se procul eiceret in cellum scandalosum, vixitem fratris sui: Herodes metuebat Iohannem, sciebat enim virum justum & sanctum, & custodiebat eum: hoc est: eum venerabatur: Et audito eo multa factebat, & libenter eum audiebat. Attamen deliciis suis inescatus, & affectione malevola la pellicis suæ Herodiadis intoxicatus: illam manu mittere vel scandalum non valuit ablegare: Non erat virtus parienti.

Quam bono desiderio pragnans adolescens ille diues, dum Christus ei hanc perfectionis viam prædicat: Si vis perfectus esse, vende, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus. Dimisso capite discellit mul um contritatus: Contritus est valde: erat enim mul as habens possessiones: Ex parte una p. o. missi perpendit magnitudinem in futurum: Habebat thesaurum in calo. Ex altera vero diuitiarum suarum gazas in mentis in præcanti. At virtus non erat parienti. Quam lætu grauidus Pilatus, dum Christi perpendens innocentiam, & reiam quam contra eum Iudæi ordiebantur, ex n. era & insita ceteret prouenire malitia, inuidiaque eos contra Christum esse stimulat, eum è manibus eorum studet ei ipere, hinc populi seditioni tumultum ventus, & Cæsaris perditurus amicitiam ac benevolentiam, retrocedebat in becillis: proinde: Non erat virtus parienti. Mulierculam domo eliminare, aliena restituere, sunt qui velint, sed animo desinunt, concedunt illis vires, vt hoc mandent executioni: Non erat virtus parienti. Pontifex erat D. August. ex Carigene quod Moyse & Aaron, ac senio e Israel mandarunt Pharaoni: Deus Hebraeorum vacauit nos, vt eamus viam trium dierum in solitudinem. Habet hoc trium dierum it. r. quod consideremus, ait D. Ambrosius: hos quoque Deus ab Abraham requisit. Tres dies, qui sunt? Respondet Origen. & D. August. cogitatio, verbum & opus Agypto eiusque tenebris excedere, sed non hoc te reddat securum f. d. i. et capelle trium dierum: Venientes ad Christum per ipsius gratiam, relinquamus opera tenebrarum & bene cogitando, & bene loquendo, bene operando viam lucis currere festinemus ait D. August. quid hoc est cordis contritio, oris confessio, & operum satisfactio. Hanc viam triuuanam ingrediamur, ait D. August. Obsideri inimicus, sicut de i. ha. a. ouis exercitu legitur: electos ascensores ternos: s. a. tes detinuit in monte rubrum. Notat

lectonem, quam habet D. Hieron. legunt alii: Electi ascensores tribus. Alii: Ternos scitores. Et addit idem D. Hieron. Tribus autem nomina est apud Græcos secundus gradus post regiam dignitatem, de quibus scriptum est: Venuntamen ad tres primos non peruenit, qui principes equitum, pedumque erant, & tributorum, quos nos magistratus utriusque militia, & prefectos annorum titulo nominamus. Orig. legit Ternisfratores. Et ad rem declarat Euthymius.

Luxa septuaginta legitur: lectos ascensores tribus demerit in m. r. v. b. Tribus dicit, eo quod tres in eodem curru considero solebant, & unus quilibet curru agebat, habensque moderabatur: reliqui autem duo aduersus hostes decertabant. D. Gregor. Nyssen. ait, quod illi tres Erant, electi Principes pugnatores. O Pharaon, te proditorum. Tres in tres. Quidam, qui primum impediunt motum voluntatis, nimirum ob offensam Dei poenitere. Alii eum in modum exolgessim Sed tertii alius fortius vires exerunt, vt operibus ostent satisfactionis. Hic necesse est, vt desiciam peccatores, sicut Pharaonem in tertio signo. Voluntas non impeditur, cum tres illos non habeat actus. Illic laborabant alii sementem euertere Israelitis. Cum vero illud jam non succederet, nituntur, vt hebant tantum producat nec in aristas exerceat fructus sementis. Era ignis, sit cum integra perfectaque voluntate, qualem habet Deus. Hac est voluntas Dei, sanctificatio vestra. Si adhuc necesse fuerit, vocare te, mouere te, in cruce pendam emori, sanguinem suum profundere. Hac est voluntas. In hoc aurem capies, non eadem tibi, quæ Deo, sit tua voluntas sanctificationis. Num sanguinem profundis? num in cruce suspenderis, si occasio hoc exigat vt peccata relinquis, o si hac integra non animeris voluntate, viam non ingrederis triuuanam, quam tua requirit sanctificatio.

Erat D. Thomæ Doctore Anglico soror germana Dei, famula, & vt talis, de negotio semper suæ agebat salutis. Contigit D. Thomam quondam ad ædes sororis diuertere: cui illa studisse. Dicit mihi frater (amabo) cum te diuinitis humanisque affectum omnes instructum litteris habeamus, quæ mihi pateat salutis via? Quid faciendo vitam æternam possidebo? Respondet ille. Desiderando: volendo. Tanto quippe Deus nostræ salutis ardet desiderio, vt ipse, quantum in se est, semper nos inuiter, gloria illa celesti, & quod à nobis postulat, hoc est Tu sanus fieri? vt velimus. Non hoc ex

Marc. 6. 11.
Marc. 10.
Luc. 18.
Rom. 10. 1.
Exod. 1. 3.
D. An. 1.
Th. 10.

11.
Pharaonis
exercitus
in tribus
flas
erat diuisus.
D. Hieron.
In e. 33
Exod. 1.
Tom. 5.
1. Par.
cap. 11
Exod. 15.
Euthym.
Apud I.
Lippom
Exod. 14.
1. The.
4. 3.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vt in vltimos Indiarum recessus proficiscaris thesauros auri inuestigaturus, nec aquatum abyssis inuaderis gazatum desiderio viuator, nec caelorum tubas calces, vt inde tibi salutis adducat remedium. Nequaquam: Mandatum hoc Teut. cap. quod ego praecipio tibi hodie, non est supra te neque procul positum, nec in caelo situm, vt possis dicere. Quis nostrum valet ad caelum ascendere ut deferat illud ad nos &c. Sed iuxta te est sermo valde in ore tuo, & in corde tuo, vt facias illud. In voluntate tua, in corde tuo, Vis sanus fieri? Tantummodo tu velis, nec aliud vltius expectandum: iam enim mea praecessit voluntas, qui enim tibi condice salutem, inuitatque tibi quoque illam dandi, ne dubites, habet ipse voluntatem.

§. 14. *Hominem non habeo. Qui confilii in homine, non sanatur: pauperem enim fugit, vt aues, & animalia ex arbore deuolant condescende.*

32 **R**esponder Christo paralyticus. Domine hominem non habeo, vt cum turbata fuerit &c. Christum honorat Domine. Tanta enim in humili illo schemate radiabat maiestas, cuiusque Diuina sub vltimo habitu relucebat essentia, vt illo, ad summam omnes moueret venerationem. Sibi ille vt puto persuadebat, se a Christo in procuranda salute redargui: negl gentiae: cum credere vix possit quis, tanto annorum circulo non sanandum, si solummodo voluisset, & quae sunt volentis, effecisset. Proinde respondet Christo: Domine mihi hoc nequaquam imputandum, non ego culpa reus, nec mea defectus est voluntatis: hic enim iam hic triginta & octo annis detineor immobilis: sed decet manus auxiliari: O miseram sortem meam, *Hominem non habeo*, qui mei miserus, ad Angeli descensum, motumque piscinae, aquis introuit ac certo reparandum. O charissime, ventos colis, infirmus es, inops es & hominem praetolaris: ne dum habebis adiutorem, sed nec qui te vel semel conueniat, quinimo, vt pestem omnes detestabuntur: nulla enim grauior hominibus lues quam infirmitas iudica, & indigentia infirma. Celebrem celebri. Regis Nabuchodonosor arborem in somnis praesentiam: voluit enim Deus illi significare per ea quae in illa videret, quid sibi futurum praesagiret. Arborem vidit excelsum, *Proceritas eius contingens caelum, aspectus illius erat usque ad terminos vniuersae terra solus eius palestrisima, & fructus eius nimius.*

Subter eam habitabant animalia & bestiae, & in ramis eius conuersabantur volucres caeli. Videt & ecce excedunt arborem, ad primam autem aescia percussione, commouentur aues, turbantur animalia: Tandem praecisa ecce condecit arbor dispersis fructibus, praecisis ramis, foliis excussis, exten plo cunctae disperguntur aues, animalia gregatim festinatoque diffugiunt, arborem deserunt, amplius non reuertentura, sed nec semel eam intrura. Hoc autem Deus Monarchae regi praesignauit, quod futurum praescribebat: dum folio seceret excelsus regali diuitiis, potestate, auctoritate venerandus, ad illum ex quatuor mundi partibus, totus concurerat populus, nobiles, plebei, diuites, pauperes, sapientes, ignoantes, viri ac mulieres, omnes eius subbit diuina munera deferentes palpantes, oreque blandientes, omnes proueni, venerabundi. Quae hora excidit imperio, potestate diuitiis, cunctos videas pressum ac cateruatim diffugientes, sic vt intra septennium, quo deiectus imperio vt brutum vixit animal, ne vnus quidem eum videre dignaretur, si Deus de caelo in eum benignus suos oculos minime deiecit.

Quotid a. n. m. est hoc in mundo, & sicut nihil magis est frequentatum quam in autumno arbore fructibus grauida, quae illos accedentibus offert decliuis, ra quoque nihil magis de serum quam hyemali frigore foliis nuda, ac spoliata fructibus arbor, sic etiam vt eam videre dedigneris. Hanc in se mutationem expertus lamentatur Iob. *Fruges mei praeterierunt me, sicut torrentis, qui rapim transtis in conualibus.* Quo non impetu decurrunt de torrentibus aquae, dum inoffenso sunt cursu? Talis erat infelix Iob: dum enim direpis bonis, depraedatis animalibus, dispersis gregibus, seruis interemptis filiis oppressis, huc contagiosa sordidus si det pauper in sterquilino, nihil habet homines amici praeterit cui imitantur ac subsistant, eum vt ipsam montem deieclati. O te inauspicatum, Paralytice: pauper languens & infirmus, & hominem quaeris: Insuper & hoc tuis accessit miseris, quod gemis inadiutus, cum homini confidas, iam enim praedixit Deus. *Maledictus homo, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum.* Hanc pariter calamitatem Hierusalem superuenisse deplorat Hierem. *Defecerunt oculi nostri ad auxilium nostrum vanum, cum respiceremus attentius ad gentem, quae saluare non poterat.* Alludit historiam de qua vates Ezechiel. Sicut enim conlocuimus habere rapetes, seu aulca Babylonica quibus gesta intexebantur praecleariora Romanorum,